

JAN DOSTYCH

**KATALOG TALARÓW
ZYGMUNTA III WAZY**

**Z LAT 1627 – 1632
Z MENNICY BYDGOSKIEJ**

WERSJA SKRÓCONA

AKTUALIZACJA NA DZIEŃ 28.11.2020

ZYGMUNT III WAZA urodził się 20.04.1566 roku w Grypsholm w Szwecji jako syn króla szwedzkiego Jana Wazy i Katarzyny Jagiellonki córki Zygmunta I Starego. Królem Polski został 19.08.1587 roku. W latach 1592-1599 był też królem Szwecji. Zmarł w Warszawie 30.04.1632 roku.

Tytuły królewskie: **Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeque, nec non Suecorum, Gothorum Vandalorumque haereditarius rex** co w tłumaczeniu z łaciny oznacza Zygmunt III, z Bożej łaski król Polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, inflancki, a także dziedziczny król Szwedów, Gotów i Wenedów.

Uzupełnienie katalogu Kamińskiego i Kurpiewskiego w zakresie talarów ukazało się w 4 kolejnych wydaniach Przeglądu Numizmatycznego nr 3/2007-2/2008. Staraliśmy się z panem Jarosławem Dutkowskim pokazać jak najwięcej zdjęć ilustrujących poszczególne odmiany co z jednej strony podniosło walory dydaktyczne całej pracy, z drugiej jednak strony cały ten katalog stał się mało przejrzysty. Znalezienie poszczególnej odmiany było utrudnione. Zdając sobie sprawę z niedoskonałości tego opracowania napisałem całkiem nowy katalog. Za podstawę wyróżnienia poszczególnych typów przyjąłem różnice w wyglądzie popiersia króla oraz wygląd tarczy herbowej. Dopiero w obrębie tych typów wyodrębniam poszczególne odmiany różniące się między sobą napisem otokowym oraz interpunkcją na końcu napisu otokowego. Numery przyporządkowane poszczególnym monetom zaczynają się od dwóch ostatnich cyfr roku, potem typ i na końcu odmiana. Taki system katalogowania jest otwarty co pozwoli w przyszłości na uzupełnienie katalogu bo zdaję sobie sprawę z tego że mimo moich wysiłków znajdą się jeszcze inne odmiany a może i typy talarów. Katalog był robiony w „warunkach domowych”, stąd dość prymitywne oznaczenia znaków interpunkcyjnych, za co z góry przepraszam. W kolumnach zaznaczono kolejno od strony lewej: numer, opis awersu i rewersu z zaznaczonymi znakami interpunkcyjnymi na początku i końcu napisu, miejsce gdzie można znaleźć zdjęcie, stopień rzadkości.

LEGENDA

⊠	Krzyżyk ozdobny	:	Dwukropek
+	Krzyżyk	&	Herb półkozic
☆	Gwiazdka	∕	Dwie małe gwiazdki w formie dwukropka
⊞	Rozetka	‡	Dwa małe krzyżyki jeden nad drugim
•	Kropka	×	Gałązki
⊛	Order złotego runa	‡	Dwa małe krzyżyki jeden nad drugim

Na zakończenie tego krótkiego wstępu chciałbym podziękować zespołowi WCNU za udostępnienie wszystkim numizmatykom wyszukiwarki która stanowi nieocenioną pomoc oraz w szczególności panom Ryszardowi Kondratowi i Markowi Buczakowi za zgodę na wykorzystanie zdjęć. Szczególne podziękowania dla pana Mariusza Walendzika za wspieranie mnie i namowę do kontynuowania tej pracy.

Talary Bydgoskie były bite na tą samą stopę co talary cesarskie w Niemczech czyli miały 14 próbę srebra i bito ich z grzywny mieszanej 7, czyli powinny ważyć 28,829g i zawierać 25,225g czystego srebra.

Podane są numery i nazwy aukcji na których występowała dana moneta na aukcjach polskich i zagranicznych. PNAN = Paweł Niemczyk Antykwariat Numizmatyczny, MNW – Muzeum Narodowe w Warszawie, ZKW= Zamek Królewski Warszawa, MMG= Muzeum Miasta Gdańska, MNK kolekcja Emeryka Hutten-Czapskiego w Muzeum Narodowym w Krakowie , Y.L. –Juriy Lebid wybitny kolekcjoner m.in. monet polskich z Ukrainy. Gdy występują same numery, są to numery z aukcji WCNU.

OKREŚLENIE STOPNI RZADKOŚCI POSZCZEGÓLNYCH ODMIAN TALARÓW

Pan Edmund Kopicki we wstępie do „Ilustrowanego skorowidzu pieniędzy Polskich i z Polską związanych” podaje dziesięciostopniową ogólnie znaną i stosowaną skalę stopni rzadkości którą dla przypomnienia przytoczę.

Stopień rzadkości	Ilość znanych egzemplarzy	Stopień rzadkości	Ilość znanych egzemplarzy
R*	1	R3	601-3000
R8	2-3	R2	3001-15 000
R7	4-6	R1	15 001-80 000
R6	7-25	R	80 000-400 000
R5	26-120	-	>400 000
R4	121-600		

Dla talarów Zygmunta III Wazy z lat 1627-1632 którymi się w tej pracy zajmuje E.Kopicki przyjmuje stopnie rzadkości R i R1 , oraz wyróżnia 10 typów /5 x R i 5 x R1/. Przyjmując najniższe liczby z tabeli /5x80000+5x15000/ daje to liczbę 475 000 sztuk talarów. Podobne stopnie rzadkości dają panowie Kamiński i Kurpiewski w swoim katalogu co przy wyróżnionych ok. 70 pozycjach dałoby liczbę 7x większą czyli ponad 3 000 000 talarów. Trudno w to uwierzyć patrząc na podaż tych monet na rynku. W Polsce jest kilkanaście prywatnych kolekcji w których jest ponad 100 polskich talarów królewskich. Gdzie więc są te setki tysięcy a może nawet miliony talarów. Po prostu ich nie ma. Talar jest monetą bardzo rzadką, nawet talary Zygmunta III Wazy. Skąd więc te stopnie rzadkości u w/w autorów? Wydaje mi się że te stopnie rzadkości były przepisywane ze starszych opracowań przede wszystkim Hutten-Czapskiego. Ale Czapski żył i pisał 100 lat wcześniej. Wiele monet zginęło jeszcze potem podczas wojen. Poza tym Czapski wyróżniał znacznie mniej odmian. Mnie w

tym katalogu udało się znaleźć i opisać ponad 200 odmian. Ilość ich wynika m.in. z procesu produkcji. Rewers w mennicy zużywał się szybciej niż awers. Są też monety z ewidentnymi błędami lub pomyłkami np. 27.4.01, 29.1.01, 29.4.23, 30.4.01, 31.3.01. W tych przypadkach stopień rzadkości może wynosić R7-8. Nie można więc przyporządkowywać im stopnia rzadkości R1 czy nawet R2 bo to jest po prostu śmieszne. Pisząc ten katalog w ciągu 20 lat dotarłem do ponad 3000 talarów. Polska w tym czasie była wielką potęgą, wielkim i ludnym krajem. Do wymiany handlowej potrzebna była duża ilość monet. Nie dziwi więc fakt setek stempli potrzebnych do wybicia tych monet. W moim katalogu opisałem do tej pory 380 odmian. Siłą rzeczy katalog ten nie może być przejrzysty, czasem zwracają się do mnie numizmatycy z prośbą o znalezienie ich monety w katalogu. Czasem są to nowe odmiany, które cały czas się spotyka. Czasem zdarzają się pomyłki nawet w katalogach renomowanych polskich firm aukcyjnych. Stopnie rzadkości też wzbudziły kontrowersje. Przeważnie były to głosy, że są za wysokie. Szczególnie miło wspominać moje rozmowy z wybitnym znawcą polskich monet i kolekcjonerem panem Markiem Kalenieckim, który też nie zawsze się ze mną zgadzał. Ale ja jestem przekonany, że te stopnie rzadkości coraz bardziej odpowiadają stanowi rzeczywistości, zresztą cały czas są zmieniane i korygowane. W wielu przypadkach poszczególnych odmian trafiłem tylko na 1-2 sztuki. To na pewno są monety bardzo rzadkie. Im przydzieliłem stopień rzadkości R7, ale być może, że są to wszystkie znane sztuki i ich rzadkość może być jeszcze większa. Patrząc na te stopnie rzadkości trzeba mieć świadomość, że dotyczą one tej konkretnie odmiany. Np. odmiana 28.3.08 ze stopniem rzadkości R6 mówi o tym, że moneta z aukcji WCNU nr 30/221 i wszystkie inne z tą samą interpunkcją mają stopień rzadkości R6, czyli że ich widziałem 5-10. W katalogu przy niektórych monetach są stopnie rzadkości „łamane” np. R5-6. Zaznaczałem je wtedy gdy liczba znanych przeze mnie sztuk jest blisko granicy, np. 23 sztuki. Patrząc też na tabelę stopni rzadkości, trzeba zdawać sobie sprawę, że jest ona niedoskonała zwłaszcza dla monet rzadkich, bo R5 to i 26 i 120 sztuk.

Pan Damian Marciniak zwrócił mi też uwagę na jedną rzecz. Mało jest takich koneserów którzy chcieliby mieć wszystkie odmiany talarów, większość bardziej zwraca uwagę na poszczególne typy w rocznikach. I tak np. w roku 1628 są tylko 3 typy, które jednocześnie zawierają wiele odmian, a w roczniku 1629 jest 10 typów, ale w niektórych z nich tylko pojedyncze odmiany. Dlatego dobrze byłoby określić stopień rzadkości poszczególnych typów. I w tej nowelizacji mojego katalogu pokusiłem się o to i na podstawie moich notatek do poszczególnych typów w rocznikach przydzieliłem stopnie rzadkości. Będą one też aktualizowane przy kolejnych aktualizacjach.

Pisząc ten katalog liczę też na dyskusję. Zdaję sobie też sprawę z tego że nie wszystkie odmiany znalazłem i liczę na pomoc uważnych czytelników. Będę wdzięczny za opinię a przede wszystkim za zdjęcia nieopisanych przeze mnie odmian na adres; wazowiekatalog@vp.pl Zapewniam dyskrecję. Można też podesłać zdjęcia incognito.

ROK 1627

Półkożic bez kropek

27.1				R4
27.1.01	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.LIT.R VSS.PR.V.MA / •	SAM.LIV.NEC.NO.SVE*GOT. VAD.Q.HRI.REX • / •	25/227	R5
27.1.01A	• / •	• / •	MNK 13576	R6
27.1.01B	• /	/ •	MNW 2730/6992	R7
27.1.02	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.LIT.R VSS.PR.VSS.MA / +	SAM.LIV.NEC.NO.SVE*GOT. VAD.Q.HRI.REX • / •	Kunker 115/1249	R7
27.1.03	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT. RVSS.PRVS.MA • / •	SAM.LIV.NEC.NO.SVE*GOT. VAD.Q.HRI.REX • / •	30/220, 28/274	R4
27.1.03A	• / •	/ •	MNW 28762	R7
27.1.04	/ • +	• / •	PNAN 4/66	R6
27.1.05	• /	• / •	52/344	R6
27.1.06	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.LIT.R VSS.PRVS.MA • / •	• / •	Lanz 150/615	R6

Półkociz na awersie i rewersie

27.4.01	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M&D.LIT.R VS.PRVS.MA / • ✠ krzyżyk ozdobny nad kropką	SAM.LIV.NEC.NO.SVE*GOT. VAD.Q.HRI.REX • / •	PDA 7/390	R7
---------	--	--	-----------	----

Mniejsza półpostać króla

27.5				R5
27.5.01	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.LIT.RV SS.PRVS.MA + / +	SAM.LIV.NEC.NO.SVE*GOT. VAD.Q.HRI.REX • / •	PNAN sklep	R6
27.5.02			Zdjęcie u autora	R7
27.5.03	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT.R VSS.PRVS.MA • / •		Zdjęcie powyżej	R5
27.5.04			Zdjęcie u autora	R7

Awers z nr 27.4.01 rewers inny z I - I

27.6.01	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M&D.LIT.R VS.PRVS.MA / • ☩ krzyżyk ozdobny nad kropką	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX • /	Kunker 228/3252, MNK 13581	R6
---------	--	--	----------------------------------	----

27.7. 01	SIGIS.III.D.G.REX. POLO .M.D.LIT.RV SS.PRVS.MA • / •	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / •	PDA 16	R7-8
-------------	--	--	--------	------

ROK 1628

Półkożic prawie w całości w tarczy herbowej

28.1				R4
28.1.01	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT. RVS.PRVS.MAS / ✠	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊙GOT. VAD.Q.HRI.REX / ✠	35/228, 39/273	R5
28.1.01A	/ ✠	+ / ✠	Kunker 236/1980	R7
28.1.01B	✠ / ✠	/ ✠	StarySklep2	R7
28.1.02	+ / ✠	/ ✠	34/245,	R5
28.1.03	/ +	/ ✠	BrunRassm. 764/5553	R6
28.1.04	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT. RVS.PRVS.MAS / ✠	SAM.LIV.NEC.NO.SVE+⊙GOT. VAD.Q.HRI.REX / ✠	Kunker 201/330	R6
28.1.04A	/ ✠	SAM.LIV.NEC.NO.SVE•⊙GOT. VAD.Q.HRI.REX / ✠	MNW 2730/7014	R6
28.1.04B	+ / ✠	/ ✠	57/240	R6
28.1.05	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT. RVSS.PRVS.MAS ✠ / ✠	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊙GOT. VAD.Q.HRI.REX + / ✠	Zdjęcie u autora	R7
28.1.06	+ / ✠	/ ✠	48/679	R6
28.1.06A	+ / ✠	SAM.LIV.NEC.NO.SVE+⊙GOT.	DM 7/463	R7

		VAD.Q.HRI.REX / ☒		
28.1.07	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT. RVSS.PRVS.MA / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	Wonsik 1/176	R7

Tarcze herbowe zaokrąglone, półkociz całkowicie lub prawie całkowicie poza tarczą herbową

28.2				R4
28.2.01	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT. RVSS.PRVS.MAS + / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX + / ☒	26/315	R6
28.2.02	+ / ☒	/ ☒	12/165, 34/242	R5
28.2.03	+ / +	+ / ☒	PDA 9/419	R7
28.2.04	☒ / ☒	+ / ☒	MNW 2730/7071	R5-6
28.2.04A	✿ / ☒	+ / ☒	MNW 2730/7007	R7
28.2.05	+ / ☒	/ +	Rauch 80/1181	R5
28.2.05B	+ / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE☒⊗GO T.VAD.Q.HRI.REX / ☒	DM 8	R7
28.2.05A	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT. RVSS.PRVS.MAS + / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / +	MNK	R7
28.2.06	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT. RVSS.PRVS.MASS + / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / +	38/213, 41/164	R6

28.2.07	+ / ☒	/ ☒	13/215, 35/229	R6
28.2.07A	+ / ☒	+ / ☒ obok J na rewersiekropki ●J● ●J●	Kolekcja prywatna	R7
28.2.08	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT. RVVS.PRVS.MASS ☘ / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE*GOT. VAD.Q.HRI.REX / +	PNAN sklep	R6
28.2.09	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT. RVVS.PRVS.MASS ☘ / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVEC*GOT .VAN.Q.HRI.REX ☘ / ☘	Kunker 117/2983	R6
28.2.10	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT. RVSS.PRVS.MAS + / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE*GOT. VAN.Q.HRI.REX • / •	PDA 6/380	R7
28.2.11	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT. RVSS.PRVS.MASS + / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVEC*GOT .VAN.Q.HRI.REX + / ☘	WAG 26/4554	R7
28.2.12	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT. RVVS.PRVS.MAS + / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVEC*GOT .VAN.Q.HRI.REX ☘ / ☘	Kolekcja prywatna	R7
28.2.13	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT. RVSS.PRVS.MASS + / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE+*GOT .VAD.Q.HRI.REX ☘ / ☒	Heidelberger ... 73/1021	R7

Półkoczic na awersie

28.3				R4
28.3.01	SIGIS.III.D.G.REX.POLO&M.D.LIT. R VS.PRVS.M + / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SV*GOT.V AD.Q.HRI.REX / ☒	34/244	R5-6

28.3.01A	+ / ☒	/ +	MNW 3602	R7
28.3.02	/ ☒	/ ☒	25/229	R6
28.3.03	SIGIS.III.D.G.REX. POLO &M.D.LIT.R VS.PRVS.M / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	7/384	R6
28.3.03A	+ / ☒	/ ☒	MNW28777	R7
28.3.03B	+ / ☒	/ +	Sincona 26/3593	R7
28.3.04	SIGIS.III.D.G.REX. POL • &M.D. LIT. RVS.PRVS.MA ☘ / ☘	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	18/190	R6
28.3.04A	☘ / ☘	/ +	Y.L.	R6
28.3.04B	☘ / ☘	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX / ☒	Numimarket 3	R7
28.3.05	SIGIS.III.D.G.REX. POL +&M.D.LIT.R VS.PRVS.MA + / +	SAM.LIV.NEC.NO.SV+⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / +	19/187	R7
28.3.05A	SIGIS.III.D.G.REX. POL +&M.D.LIT.R VS.PRVS.MA + / +	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	PDA 14/298	R7
28.3.06	SIGIS.III.D.G.REX. POLO :&M.D.LIT. RVS.PRVS.MA / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX / ☒	PDA 7/392	R6
28.3.07	SIGIS.III.D.G.REX. POLO &M.D.LIT.R VS.PRVS.MA / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX / ☒	Heritage 3004/22133	R5-6
28.3.07A	+ / +	/ ☒	Stacks... NY I/2019	R7
28.3.08	SIGIS.III.D.G.REX. POLO &M.D.LIT.R VS.PRVS.MA / +	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	30/221	R6
28.3.09	Po POLO : / ☒	/ ☒	27/255	R4-5
28.3.09A	/ ☒	/ ☒	MNK 13584	R5-6
28.3.10	Po POLO : / ☒	/ +	3/209	R7
28.3.11	+ / +	/ ☒	40/237	R5
28.3.12	+ / +	/ +	GGN 13/66	R6

28.3.12A	SIGIS.III.D.G.REX.POL•O&M.D.LIT. RVS.PRVS.MA / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	Muzeum Rzeszów	R6-7
28.3.13	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&.D.LIT.R VS.PRVS.MAS / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX / ☒	33/371	R4-5
28.3.14	/ ☒	/ +	WCN 3745	R5
28.3.15	+ / ☒	/ ☒	Gorny&Mos ch 135/5446	R6
28.3.16	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&.D.LIT.R VS.PRVS.MAS / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SV+⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	TRITON IV	R7
28.3.17	SIG.III.D.G.REX.POL.M&.D.LIT.RVS. PRVS.MAS / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	35/230	R5
28.3.18	SIG.III.D.G.REX.POL.M:&.D.LIT.RV S.PRVS.MAS / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	PDA 3/251	R5
28.3.18A	/ ☒	/ +	MNK 13593	R7
28.3.19	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&.D.LIT. RVS.PRVS.MAS /	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗COT.V AD.Q.HRI.REX /	Zdjęcie u autora	R7
28.3.19A	SIG.III.D.G.REX.POL.M:&.D.LIT.RV S.PRVS.MAS / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX / ☒	MNW 2739/7015	R7
28.3.20	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&.D.LIT.R VS.PRVS.MAS + / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	34/243	R6
28.3.20A	/ ☒	• / ☒	PDA 8/518	R7
28.3.21	/ ++	/ •	27/256	R7
28.3.22	/ ☒	/ ☒	41/165	R4-5
28.3.22A	/ ☒	/ +	52/345	R6-7
28.3.22B	/ +	/ ☒	ZKW	R7
28.3.23	SIGIS.III.D.G.REX.POLO:&.M.D.LIT. RVS.PRVS.MAS + / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	15/187, 11/160	R5
28.3.23A	+ / ☒	Cyfra 2 w dacie odwrócona / ☒	DM nr 8	R7

28.3.24	/ ☒ w POLO , O ma w środku kropkę	/ ☒	55/328	R5
28.3.24A	/ ☒ bez kropki w O	/ ☒	Zdjęcie u autora	R7
28.3.25	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M&.D.LIT. RVS.PRVS.MAS / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊙GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	19/186	R5
28.3.25A	/ ☒	/ +	MNK 13594	R7
28.3.25B	/ ☒	/ ☼ mała rozetka	MNW 28775	R6
28.3.26	/ ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE+⊙GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	Leipziger... 50/601	R6

Półkociz omytkowo na awersie i rewersie

28.4.01	SIG.III.D.G.REX.POL.M&.D.LIT.RVS .PRVS.MAS / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊙GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	Kunker e- Live 47/372	R7-8
---------	---	--	--------------------------	------

Odwrócone palce dłoni występują w roku 1629 w 3 odmianach, 29.4.04, 29.4.08 i 29.4.09, wszystkie te odmiany mają ten sam awers, różnią się rewersem.

ROK 1629

Awers jak w roku 1627, rewers jak w roku 1628

29.1				R7
29.1.01	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.LIT.RVS S.PRVS.MA • / •	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊙GO.V AD.Q.HRI.REX • / +	25/230	R7
29.1.02	• / •	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊙GOT. VAD.Q.HRI.REX / • tarcze herbowe bardziej proste	MNK 13615	R7

Krzyżek na awersie

29.2				R6
29.2.01	SIGIS.III.D.G.REX.POŁO✠M.D.LIT. RVS.PRVS.M / ✠	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊙GOT.V AD.Q.HRI.REX / ✠ półkoczic prawie w całości w tarczach herbowych	Chełmiński 300	R6
29.2.02	SIGIS.III.D.G.REX.POŁO✠M.D.LIT. RVS.PRVS.M / ✠	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊙GOT. VAD.Q.HRI.REX / ✠	31/341	R6
29.2.03	SIGIS.III.D.G.REX.POŁO✠M.D.LIT. RVS.PRVS.M / ✠	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊙GOT.V AD.Q.HRI.REX / ✠	MNW 2730/7041	R7
29.2.04	/ ✠	/	Otto Helbing 14.02.1921/304	R7

Szeroka półpostać, półkoczic na rewersie

29.3				R5
29.3.01	SIGIS.III.D.G.REX. POLO .M.D.LIT.R VS.PRVS.MA / ✠	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / ✠	Wonsik 11/134	R6
29.3.01A	SIGIS.III.D.G.REX. POLO .M.D.LIT.R VSS.PRVS.MAS + / +	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX / ✠	ZKW	R7
29.3.02	SIGIS.III.D.G.REX. POL .M.D.LIT.RV S.PRVS.MAS / ✠	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX / +	19/188	R6-7
29.3.03	/ ✠	/	8/210	R7
29.3.04	/ ✠	/ ✠	PDA 10/499	R6
29.3.04A	+ / ✠	/ •	MNW 2730/7081	R7
29.3.05	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.LIT.RVS .PRVS.MAS / ✠	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX / ✠	25/231 i 30504	R6
29.3.06	+ / ✠	/	16/349	R5-6
29.3.07	+ / ✠	/ ✠	21/282	R6
29.3.07A	+ / ✠	/ •	Muz.Malbork 3591	R7
29.3.08	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.LIT.RVS .PRVS.MAS + / ✠	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / ✠	32/230, 39/274	R6
29.3.09	/ ✠	/ •	PDA 15/509	R6
29.3.10	/ ✠	/ ✠	55/329	R7
29.3.11	• / ✠	/ •	66e/322	R7

Półkzocic na awersie, miecz przecina kokardę i dochodzi do napisu otokowego

29.4				R5
29.4.01	SIGIS.III.D.G.REX. POLO &M.D.LIT. RVS.PRVS.M + / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX / ☒	Kunker 72/2270 i 115/1253	R6-7
29.4.01A	/ ☒	/ ☒	Kunker 72/2270	R7
29.4.02	SIGIS.III.D.G.REX. POLO &M.D.LIT. RVS.PRVS.MA / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX / ☒	Hobbista 3/303	R6-7
29.4.02A	/ ☒	+ / +	Allegro WMario	R7
29.4.02B	SIGIS.III.D.G.REX. POLO &M.D.LIT. RVS.PRVS.MA / ☒	SAM.LIV.NE.NO.SV⊗GOT.VA D.Q.HRI.REX / ☒	MNK 13607	R7
29.4.02C	SIGIS.III.D.G.REX. POLO &M.D.LIT. RVS.PRVS.MA / ☒	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX / ☒	MNPoznań 3010	R7
29.4.03	SIGIS.III.D.G.REX. POLO &M.D.LIT. RVS.PRVS.MA / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	DUKAT UA 7/480	R6-7
29.4.04	SIG .III.D.G.REX. POL.M.D &.LIT. RVS. PRV.MAS + / + odwrócone palce dłoni	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HPI.REX / •	9/841	R6-7
29.4.05	SIG .III.D.G.REX. POL.M.D &.LIT. RVS. PRV.MA + / +	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX + / •	PDA 6/382	R7
29.4.06	+ / ☒	+ / +	8/211	R6-7
29.4.07	SIG .III.D.G.REX. POL.M.D &.LIT. RVS. PRV.MA + / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	GGN 13/70	R7
29.4.08	SIG .III.D.G.REX. POL.M.D &.LIT. RVS. PRV.MAS + / + odwrócone palce dłoni	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / •	Lanz 101/874	R7
29.4.08A	+ / +	/ :	61/319	R7
29.4.09	Odwrócone palce + / + dłoni	• / •	PNAN sklep	R6
29.4.09A	+ / +	/ ☒	Kunker 180/614	R7
29.4.10	SIG.III.D.G.REX. POL.M &D.LIT.RVS .PRV.MAS / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / ☒	29/435	R6-7
29.4.11	SIG.III.D.G.REX. POL.M :&D.LIT.RV	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT.	www.zbior.	R5

	S.PRVS.MAS / ☒	VAD.Q.HRI.REX / ☒	com	
29.4.12	SIG.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.RVS .PRVS.MAS / ☒	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX / ☒	PDA 12/472	R6-7
29.4.13	SIG.III.D.G.REX.POL.M:&D.LIT.RV S.PRVS.MAS / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX /	Kunker 159 /2029, 9/374	R6
29.4.14	SIG.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.RVS .PRV.MAS / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX /	PDA 9/420	R7
29.4.15	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX • / ☒	36/234	R5-6

Półkocic na awersie, kokarda za mieczem, który jest krótszy, nie dochodzi do napisu otokowego

29.10				R5
29.10.01	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS / •	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / •	22/277	R6-7
29.10.02	/ •	• / +	e-muzeum Berlin	R7
29.10.03	/ †	/ •	33/327	R6-7
29.10.04	/ •	/	MNK 13610	R6-7
29.10.05	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS / •	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX /	40/241	R7
29.10.06	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.RV S.PRVS.MAS / †	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / •	15/188	R7
29.10.07	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.RV S.PRVS.MAS / Gruba, w kształcie sinusoidy kryza	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX / •	15/189	R5

29.10.07A	/	/	MMG	R7
29.10.08	SISGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS / •	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊙GOT. VAD.Q.HRI.REX /	13/216, Y.L.	R6-7
29.10.09	/ •	/ •	BN7-12/ 1988	R7
29.10.10	SISGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS / •	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊙GOT. VAT.Q.HRI.REX / •	11/163	R6-7
29.10.11	SISGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS / •	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊙GOT. VAT.Q.HRI.REX / •	PDA 16/1146	R7

Omyłkowo półkoczic na awersie i rewersie

29.5.01	SIG.III.D.G.REX.POL.M.D&LIT.RVS. PRV.MAS + / +	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊙GOT.V AD.Q.HRI.REX / ✠	Y.L.	R7-8
---------	---	---	------	------

Na rewersie rok powyżej liter I-I

29.6.01	SIG.III.D.G.REX.POL.M.D&LIT.RVS. PRV.MAS + / +	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊙GOT.V AD.Q.HRI.REX • / •	PNAN 4/70	R7-8
---------	---	---	-----------	------

29.7.01	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT.R VSS.PRVS.MA • / •	SAM.LIV.NEC.NO.SV*GOT.VAD .Q.HRI.REX / ✠	PNAN 4/71	R7
---------	--	--	--------------	----

Moneta w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie, zdjęcia wykonała Pracownia Fotograficzna Muzeum Narodowego w Krakowie

29.8.01	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M&D.LIT.R VS.PRVS.MA / • ✠ krzyżyk ozdobny nad kropką	SAM.LIV.NEC.NO.SVE*GOT.VAD .Q.HRI.REX / ✠	MNK 13621	R7-8
---------	---	---	--------------	------

Brak herbu półkożic

29.9.01	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.LIT.RVS S.PRVS.MA • / •	SAM.LIV.NEC.NO.SVE*GOT.V AD.Q.HRI.REX /	Chełmiński 298, MNW 2730/7042	R7-8
---------	---	---	-------------------------------------	------

ROK 1630

30.1				R6
30.1.01	SIGIS.III.D.G.REX. POLO: &M.D.LIT. RVS.PRVS.MAS ☒ / :	SAM.LIV.NEC. NON.SV *GOT. VAND. Q.HRI. REX / •	Kunker 87/3040	R7-8
30.1.02			• / • Kunker 92/928 PDA15/512	R6
30.1.03			• / WAG 29/3346	R7-8
30.1.04			/ Y.L.	R7-8

Po przeglądnięciu wszystkich talarów z szeroką postacią króla z roczników 1628, 1629 i 1630 zwracałem uwagę na jeden drobny szczegół, który jednak rzuca się bardzo w oczy. Mam na myśli odwrócone palce dłoni króla na awersie. W roczniku 1628 nie spotkałem takich odmian. W roczniku odwrócone palce dłoni występują w 3 odmianach, 29.4.04, 29.4.08 i 29.4.09. Natomiast dużym zaskoczeniem był dla mnie rocznik 1630. Spotykałem wprawdzie w nim odwrócone palce dłoni dość często, ale nie spodziewałem się, że w co najmniej połowie talarów z typu 30.2 są palce odwrócone. Dlatego zdecydowałem się podzielić typ 30.2 na dwa typy. **Typ 30.2** który zostaje, będzie miał prawidłowo lub neutralnie wstawione palce. Natomiast **typ 30.5** to talary z odwróconymi palcami dłoni. Muszę stwierdzić, że patrząc na palce dłoni talary z rocznika 1630 z szerokim popiersiem króla były bite bardzo niestarannie. Tutaj prawidłowo ułożone palce. **Typ 30.2**

Tutaj, ja to nazywam neutralne ułożenie palców, ale też **typ 30.2**

Tutaj różne warianty odwróconych palców, **typ 30.5**

Szeroka półpostać króla, palce prawidłowo

30.2				R5
30.2.01	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.&LIT.R VS.PR.V.MASO / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HR.REX ★ /	WCN Sklep 15537	R7
30.2.02	★ / % ☒	★ / ★	32/232	R6
30.2.03	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.&LIT.R VS.PR.V.MASO % / % ☒	SAM.LIV.NEG.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HB.REX + / +	Kolekcja prywatna	R7
30.2.04	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.&LIT.R VS.PR.V.MASO % / % ☒	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HB.REX + / +	Zdjęcie u autora	R7
30.2.05	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.&LIT.R VS.PR.V.MASO / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HB. REX + /	WCNSklep 14200	R7
30.2.06	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.&LIT.R VS.PR.V.MASO / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX + / +	Kunker 69/3631	R6
30.2.07	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.&LIT.R VS.PR.V.MASO ★ / % ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX ★ / %	Zdjęcie u autora	R6
30.2.08	% / % ☒	★ / ★	4/127	R5-6
30.2.09	★ / ★	★ / %	GGN 25/176	R6-7
30.2.10	★ / % ☒ ★	★ / ★	Ku 107/1184	R6
30.2.11	★ / ★	★ / ☒ ★	29/437	R7
30.2.12	/ ☒	★ / ★	27/257	R7
30.2.13	★ / ★	★ / ★	Lanz 142/91	R7
30.2.14	★ / ★	★ / % ☒	40/238	R6-7
30.2.15	★ / % ☒ ★	★ / ☒	Zdjęcie u autora	R7
30.2.16	/ % ☒	★ / ★	Zdjęcie u	R7

			autora	
30.2.17	★ / % ☒	★ / ★	Ku 254/2433	R5-6
30.2.18	★ / % ☒	★ / ★ ☒ ★	58/273	R7
30.2.19	+ / +	★ / ★	Heritage	R5
30.2.20	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.&LIT.R VS.PR.V.MASO + / +	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HB.REX ★ / ★	MNPoznań	R7
30.2.21	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.&D.LIT.R VS.PR.VS.MASO ☒ / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX ★ / ★	MNW 28801	R7

Szeroka półpostać króla, odwrócone palce dłoni

30.5				R4-5
30.5.01	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.&LIT.R VS.PR.V.MASO ★ / % ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HR.REX ★ / ★	NAN	R7
30.5.02	★ / % ☒	/ ★	GGN 25/175	R6-7
30.5.03	/ % ☒	/ ★	Morton... 66/230	R7
30.5.04	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.&LIT.R VS.PR.V.MASO ★ / % ☒	SAM.LIV.NEG.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HB.REX + / +	MNK 13643	R7
30.5.05	% / % ☒	+ / +	Lanz 129/964	R7
30.5.06	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.&LIT.R VS.PR.V.MASO % / % ☒	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HB.REX + / +	Zdjęcie u autora	R6

30.5.07	% / % ☒	+• / +	Teutoburger 88/2547	R7
30.5.08	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.&LIT.R VS.PR.V.MASO ★ / % ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊙GOT. VAD.Q.HR.REX ★ / %	28/275, 31/342	R6
30.5.09	% / % ☒	★ / ★		R5
30.5.10	% / % ☒	★ / %	56/220	R5
30.5.11	★ / % ☒ ★	★ / ★	MNW	R5-6
30.5.12	★ / ★	★ / ☒ ★	Felzman 139/846	R7
30.5.13	/ ★ ☒	★ / ★	MNW 2739/7083	R7
30.5.14	★ / ★	★ / % ☒	Kol prywatna	R7
30.5.15	★ / % ☒ ★	★ / ★ †	Kol prywatna	R7
30.5.16	/ % ☒	★ / ★	62/385	R6
30.5.17	★ / % ☒	★ / ★	3/210	R5
30.5.18	+ / +	★ / ★	Kol prywatna	R7
30.5.19	★ / % ☒ ★	★ / ☒ ★	PDA 10/500	R6-7
30.5.20	★ / % ☒	★ / % ☒	51/251	R6-7
30.5.21	/ % ☒	★ / % ☒	Staad Muz. Berlin	R7
30.5.22	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.&LIT.R VS.PR.V.MASO / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊙GOT. VAD.Q.HB.REX ★ / ★	29/438	R7

Wąskie popiersie, z kokardą

30.3				R4
30.3.01	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.RV	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊙GOT.	PDA 6/383	R7

	S.PRVS.MASO + / ❀	VAD.Q.HB.REX + / +		
30.3.02	❀ / ❀	+ / +	24/231	R5
30.3.02A	❀ / ❀	• / •	MNK 13622	R6
30.3.02B	❀ / ❀	/	Kolekcja prywatna	R7
30.3.03	❀ / ❀	❀ / +	Zdjęcie u autora	R7
30.3.03A	⊠ / ⊠	/	PDA15/515	R7
30.3.04	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.RV S.PRVS.MASO + : / :+	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HR.REX /	39/275	R7
30.3.04A	❀ / ❀	/	MNW 2730/7089	R7
30.3.05	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.RV S.PRVS.MASO + / +	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HB.REX + / +	PDA 7/396	R6
30.3.05A	× / ×	+ / +	11/164	R6
30.3.06	❀ / ❀	❀ /	RAUCH 11/2602	R6-7
30.3.07	+ / +	/ +	Kunker 115/1255	R6-7
30.3.08	❀ / ❀	+ / +	PDA 6/383	R5
30.3.08A	❀ / ❀	• + / + •	42/157	R6
30.3.08B	❀ / ❀	• / •	Allegro passion4passion	R7
30.3.08C	❀ / ❀	+ / + •	MNK 13623	R7
30.3.09	× / ×	❀ / ❀	Zdj u autora	R6
30.3.09A	× / ×	× / ×	Kolekcja prywatna	R7
30.3.10	⊠ / : ⊠	❀ / +	Allegro Domel103	R7
30.3.11	⊠ / ⊠	+ / +	Zdjęcie u autora	R6-7
30.3.12	❀ / ❀	‡ / +	www.zbior.com	R7
30.3.13	❀ / ❀	/	Zdjęcie u autora	R6-7
30.3.13A	❀ / ❀	/ +	Y.L.	R7
30.3.14	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO ⊠ / ⊠	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX ☆ / %	Zdjęcie u autora	R7

30.3.14A	⊠ / ⊠	+ / +	MN Wrocław	R7
30.3.15	× / ×	• / •	26/316	R7
30.3.16	⊠ / ⊠	• / •	Zdjęcie u autora	R6-7
30.3.16A	⊠ / ⊠	+ / +	Zdjęcie u autora	R7
30.3.17	⊠ / : ⊠	★ / ★	6/127	R6-7
30.3.17A	⊠ / : ⊠	★ / ★ ‡ ★	ZKW	R7
30.3.18	⊠ / : ⊠	★ / %	Zdjęcie u autora	R6
30.3.19	SIGIS.III.D.G.REX.POL.&MD.LI.RV S.PRVS.MASO + / +	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX / :	Kunker 154/2040	R7
30.3.20	SIGIS.III.D.G.REX.POL.&MD.LI.RV S.PRVS.MASO + / +	SAM.LIV.NE.NO.SV⊗GOT.VA D.Q.HR.REX / :	DUKAT UA	R7
30.3.21	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO Litera P w PRVS zdublowana × / ×	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX • / •	WCN sklep 22597	R7
30.3.22	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M.D.&LIT.R VS.PRVS.MASO ++ / ++	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX • / •	9/843	R6
30.3.23	++ / ++	/	MNK 16627	R7
30.3.23A	++ / ++	+ / +	Kolekcja prywatna	R7
30.3.24	++ / ++	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HR.REX /	MNW 28806	R7
30.3.25	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO ⊠ / ⊠	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.HB.REX ⊠ / ⊠ Bez Q	NAN 12	R7
30.3.25A	⊠ / ⊠	⊠ / ⊠ Bez Q	Ex Potocki	R7
30.3.26	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO ⊠ / ⊠	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HB.REX + / +	Teutoburger 111/1309	R7
30.3.27	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO ⊠ / ⊠	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HB.REX + / +	NAN 17/116	R7

Wąskie popiersie króla bez kokardy

30.4				R4
30.4.01	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO + / †	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX Litera 6 w dacie w lustrzanym odbiciu ☒ / ☒	GGN 25/178	R7
30.4.02	/ +	/	Zdjęcie u autora	R7
30.4.02A	/ †	/ ☒	PDA 16/1151	R7
30.4.03	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO + / †	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX /	19/191	R6
30.4.03A	+ / †	• / •	52/346	R7
30.4.03B	+ / †	• /	MNW 2730/7099	R7
30.4.03C	+ / †	+ / +	MNW 2730/7093	R7
30.4.03D	+ / †	• • + / + + •	NAN 17/115	R7
30.4.04	/ +	• / •	25/232	R6-7
30.4.04A	/ +	/ +	Ponteiro 2011rok	R6
30.4.04B	/ +	/ •	Gorny&M.. 139/4038	R7
30.4.04C	: / + • dodatkowo jeszcze kropka pod krzyżykiem	/ +	Stacks 161/20634	R7
30.4.05	• / ☼	• / •	19/190, 36/236	R6-7
30.4.06	/ ++	• / •	Zdjęcie u autora	R7
30.4.07	• / :	• / •	G&M 136/6326	R7

30.4.08	✿ / ‡	• / •	Zdjęcie u autora	R7
30.4.08A	✿ / ✿	•+ / +•	PNAN 5/78	R6
30.4.08B	✿ / ✿	•++ / +••	DM 6	R7
30.4.09	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO / +	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗COT. VAD.Q.HR.REX • / •	26/317	R6-7
30.4.10	: / •+• pierwsza kropka pod krzyżykiem druga za	• / •	WAG 3333	R7
30.4.11	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO litera R w RVS wyraźnie mniejsza / +	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX • / •	Zdjęcie u autora	R7
30.4.12	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS ✿ / ✿	SAM.LIV.NEG.NO.SV⊗GOT.V AD.Q.HR.REX • / •	38/215	R6-7
30.4.12A	/ +	• / •	Ossolineum	R7
30.4.13	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS • / ✕•	SAM.LIV.NEG.NO.SV⊗E.GOT. VAD.Q.HR.REX /	33/373	R7
30.4.13A	+ / •+• pierwsza kropka pod krzyżykiem druga za	• /	ZKW	R7
30.4.13B	✿ / ✿	/ •	Teutoburger 129	R7
30.4.14	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS Litera A w MAS zdublowana w stemplu ✿ / ✿	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX • / •	16/350	R7
30.4.14A	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS ✿ / ✿	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX / •	PDA 8/522	R7
30.4.15	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS • / :	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V AD.Q.HR.REX • / •	13/218 , PDA 1/210	R6-7
30.4.16	/ •	/	GGN 13/74	R6-7
30.4.17	• / :	/		R7
30.4.17A	/ •	/ •	PDA 7/397	R7
30.4.17B	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS / :	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V AD.O.HR.REX /	Numimarket	R7
30.4.18	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS ✿ / ✿	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX • / •	Kolekcja prywatna	R5-6
30.4.18A	✿ / • ✿ • pierwsza kropka pod rozetką druga za	• / •	PDA 2/243	R7
30.4.19	✿ / ✿	/ •	G&M 177/4750	R7

30.4.19A	/ ♣	/ •	Y.L.	R7
30.4.19B	/ ♠	/ •	MNK 13634	R7
30.4.19C	• / ♠ •	+ / +	MNW 28805	R7
30.4.19D	• / ♠ •	• / •	MNW 2730/7097	R7
30.4.20	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO • / :	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX • / •	Kunker 69/3633	R7
30.4.20A	• / +	/	MNK 13638	R6-7
30.4.20B	• / ♣	/	Stacks	R7
30.4.21	/ •	/ •	Zdjęcie u autora	R7
30.4.22	+ / †	• / •	Zdjęcie u autora	R6
30.4.22A	• / + :	• / •	MNK 13631	R7
30.4.22B	: / + • dodatkowo jeszcze kropka pod krzyżykiem	•+ / +•	MNK 13632	R7
30.4.22D	: / + • dodatkowo jeszcze kropka pod krzyżykiem	• / •	Schulman 349/1212	R7
30.4.22C	+ / †	♠ / ♠	MNW 2731/7167	R6-7
30.4.22E	♣ / ♣	•+ / +•	Leipziger... 10elive/712	R7
30.4.23	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO / +	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HB.REX + / +	RAUCH 71/1936	R7
30.4.23A	/ ♣	+ / +	MNW 2730/7102	R7
30.4.23B	: / + •• dodatkowo jeszcze kropka pod krzyżykiem	+ / +	PNAN 5/	R7
30.4.24	/ +	/	G&M 135/5447	R7
30.4.25	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO + / ++	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HRI.REX • / •	PDA 7/395	R7
30.4.26	/ †	• / •	32/231	R7
30.4.26A	+ / †	• / •	MNK 13636	R7
30.4.26B	+ / †	/ •	Heritage 3030/24797	R7

30.4.27	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO /•	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V AD.Q.HR.REX /•	Zdjęcie u autora	R7
30.4.28	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO + / ‡	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX w VAD odwrócone A za V •/•	Zdjęcie u autora	R6-7
30.4.28A	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO + / ‡	SAM.LIV.NEG.NO.SVE•⊗GOT .VA•D.Q.HRI.REX /•	Kunker 249/239	R7
30.4.29	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASVR •/•	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX •/•	Kunker 77/880	R6
30.4.29A	•/•	+ / +	Allegro 4721802507	R7
30.4.30	/•	/	Kunker 115/1256	R7
30.4.31	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASVR /•	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX •/•	23/194	R7
30.4.32	•/•	/•	9/842	R6
30.4.33	/•	/	Zdjęcie u autora	R7
30.4.34	•/•	•/•	52/347	R5-6
30.4.34A	•/•	••/••	MNW 38429	R7
30.4.34B	•/•	•/	MNW 2730/7111	R7
30.4.35	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASVR •/	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD. Q.HR.REX Pomyłka 2x II zamiast H + / +	28/276	R7

ROK 1631

Miecz „przecina” kryzę

31.1				R5
31.1.01	SIGIS.III.D.G.REX.POL&M.D.L.RV S.PRVS.MAS ✿ / ✿	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX / •	33/375 i 4/128	R6
31.1.01H	✿ / ✿	• / •	Ossolineum C485	R7
31.1.01F	• / ✿	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX • / •	PNAN Allegro	R7
31.1.01A	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT. RVS.PRVS.MAS • / •	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX / •	PDA15/522 PNAN 4/77	R6
31.1.01B	• / •	• / •	MNK 13647	R5-6
31.1.01C	✿ / ✿	/	MNK 13648	R7
31.1.01D	• / ✿•	/	MNW 2731/7137	R7
31.1.01E	/ •	/ •	M433NW38	R7
31.1.01G	• / ✿•	• / •	Allegro 4071492652	R6-7
31.1.01I	• / ✿•	/ •	ZKW	R7
31.1.01J	✿ / ✿	• / •	ZKW	R7
31.1.02	SIGIS.III.D.G.REX.POL&M.D.L.RV S.PRVS.MAS ✿ / ✿	SAM.LIV.NEG.NO.SV⊗E.GOT .VAD.Q.HR.REX • /	Kunker 154/2039	R6-7
31.1.02A	✿ / ✿	• / •	Numimar. 2	R7
31.1.03	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS • / •	SAM.LIV.NEG.NO.SV⊗E.GOT. VAD.Q.HR.REX • / •	Y.L.	R6-7
31.1.03A	• / ✿	/	Staad Muz. Berlin	R7
31.1.03B	• / ✿•	• / •	MMG	R6-7
31.1.04	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS • / •	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GT.V AD.Q.HR.REX • / •	WDA1/130, 38/216	R6-7

31.2				R4
31.2.01	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS • / +	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V AD.Q.HR.REX /	32/235	R7

31.2.02	• / ❁	• / •	19/193	R5
31.2.02A	• / ❁	/ •	PDA 4/235	R7
31.2.02B	• / ❁	• /	Allegro 4679019447	R7
31.2.03	/ •	/ •	PDA 7/397	R7
31.2.04	• / •	• / •	PDA10/506	R6-7
31.2.05	• / ❁	/	38/217	R5-6
31.2.05A	/ ❁	/ •	Kunker 211/2344	R6
31.2.06	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS • / ❁	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V D.Q.HR.REX • / •	Zdjęcie u autora	R7
31.2.07	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS • / ✕	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX /	32/233	R7
31.2.08	• / ❁	• / •	35/233	R6
31.2.08A	/ ❁	• / •	MNW 2731/7138	R7
31.2.09	• / •	/ •	32/234, 27/259	R5-6
31.2.09A	• / •	• / •	MNK 13654	R7
31.2.10	/ •	• / •	31/343	R5-6
31.2.10A	/ •	/ •	MNW 2730/7062	R7
31.2.11	+ / +	• / •	29/441	R7
31.2.12	/ ✕	/	WUEL IX/170	R7
31.2.13	/ +	• / •	GGN 24/123	R6-7
31.2.14	• / ✕•	/	WAG41/25 87, 30/224	R6
31.2.15	• / ✕•	• / •	40/240	R6-7
31.2.16	• / ✕•	/ •	Kunker 159/02031	R7
31.2.17	/ ✕•	/	Ma-shop	R7
31.2.18	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS • / ✕•	SAM.LIV.NEG.NO.SV⊗E.GOT. VAD.Q.HR.REX / •	Zdjęcie u autora	R7
31.2.19	• / •	• /	Zdjęcie u autora	R7
31.2.20	• / ✕•	• /	51/253	R6-7
31.2.21	• / ✕•	• / •	52/348	R6
31.2.22	• / •	• / •	9/375	R7
31.2.22A	/ ❁	• /	43/274	R7
31.2.22B	• / ❁	• / •	Kunker 266/1921	R7
31.2.23	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS • / ❁	SAM.LIV.NE.NO.SVE+⊗GOT. VAD.Q.HR.REX • / •	Kunker 228/3256	R7
31.2.24	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS • / •	SAM.LIV.NEG.NO.SV⊗E.GOi. VAD.Q.HR.REX / •	Zdjęcie u autora	R7
31.2.25	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V	PDA	R7

	VS.PRVS.MASO • /	D.Q.HR.REX • / •	10/505	
31.2.25A	• / •	• / •	MNK 13652	R6
31.2.26	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO • / •	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V AD.Q.HR.REX • / •	WAG 29/3348	R6
31.2.27	• / •	/ •	GGN 25/181	R6
31.2.28	/ •	/ :	WONSIK 4/187	R7
31.2.28B	• / •	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V AD.O.HR.REX / •	MuzMalbork 2475	R7
31.2.28A	/ •	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V AD.Q.HRR. EX • / •	PNAN sklep	R7
31.2.29	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO + / †	SAM.LIV.NEC.NO.SV⊗E.GOT .VAD.Q.HR.REX + / •+	19/194	R7
31.2.29A	+ / †	+ / +	Zdjęcie u autora	R6
31.2.29B	+ / †	+• / •+	MNW 2731/7135	R7
31.2.30	/	/	9/375	R7
31.2.31	SIGIS.III.D.G.REX.POL.MD&.LIT.R VS.PRVS.IMASO • / ✱•	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX • / •	Zdjęcie u autora	R7
31.2.32	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO + / †	SAM.LIV.NEG.NO.SV⊗E.GOT .VAD.Q.HR.REX •+•• / •+•• krzyżyk otoczony jest z każdej strony kropkami	Staad Muzeum Berlin	R7
31.2.33	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS • / ✱•	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.RE•X /	NAN 26/161	R7

Awers jak w roku 1630

31.3.01	SIGIS.III.D.G.REX.POL.MD&.LIT.R VS.PRVS.MASO ☆ / %✱	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HB.REX +• / +	PDA15/514	R7-8
---------	--	--	-----------	------

ROK 1632

32.1				R5
32.1.01	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS • / •	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V AD.Q.HR.REX • / •	34/246	R6
32.1.02	/ •	/	25/234 i 26/318	R5
32.1.02A	• / •	/	MNK 13656	R7
32.1.03	• / :	• /	19/195	R7
32.1.04	• / :	• / •	PDA 9/428, 36/241	R6
32.1.04A	• / :	/	MNK 13658	R7
32.1.04B	• / :	/ •	MNW38436	R7
32.1.05	/ ❁	• / •	PDA 10/508	R7
32.1.05A	• / ❁	• / •	Autium Aurum IV 2019	R7
32.1.06	/ •	• / •	Zdjęcie u autora	R6-7
32.1.06A	/ •	/ •	Kolekcja prywatna	R7
32.1.07	/	/	24/232	R6-7
32.1.07A	/	• / •	MNK 13657	R7
32.1.07B	/ •	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V AD.Q.H•RREX • / •	ZKW	R7
32.1.08	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MAS ❁ / ❁	SAM.LIV.NEG.NO.SVE⊗GOT. VAD.Q.HR.REX • / •	HOBBISTA 3/305	R7
32.1.09	SIGIS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT.R VS.PRVS.MASO • /	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V AD.Q.HR.REX • / •	WCN SKLEP 15541 i 33/376	R7
32.1.09A	• / •	• / •	DM 6	R7
32.1.10	/ •	• / •	32/236	R7
32.1.11	• / •	...H.RR•EX • / •	20/236	R5-6
32.1.11B	• / •	...H.RR•EX • / • dodatkowe ozdobniki na rewersie	DM 6	R7

32.1.11A	• / •	/ •	MNW 2731/7151	R7
32.1.12	/ •	/ •	MNW 38437	R7
32.1.13	SIG•IS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT. RVS.PRVS.MASO • /	/ •	PNAN Allegro	R7
32.1.13A	• /	• / •	WDA 7/268	R7
32.1.14	SIG•IS.III.D.G.REX.POL.M&D.LIT. RVS.PRVS.MASO • /	SAM.LIV.NE.NO.SVE⊗GOT.V A•D.Q.HR.REX • / •	61/320	R7

BRAK ROKU

BR.01	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT.RV SS.PRVS.MA • / •	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX • / •	GGN	R7-8
-------	---	--	-----	------

BR.02	SIG.III.D.G.REX.POL.M:&D.LIT.RV S.PRVS.MAS / ☒	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT.V AD.Q.HRI.REX rok 16 - / ☒	14/246;Y.L , MNW 28798	R6-7
-------	---	---	------------------------------	------

Moneta w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie, zdjęcia wykonała Pracownia Fotograficzna Muzeum Narodowego w Krakowie

BR.03	SIGIS.III.DG.REX.POL.MD&LIT.RVS .PRV.MASO ★ / % ✘ bez daty, bez inicjałów I I	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT.V AD.Q.HR.REX ★ / %	MNK 13663, MNW 2731/7162	R7
-------	--	---	--------------------------------	----

Moneta w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie, zdjęcia wykonała Pracownia Fotograficzna Muzeum Narodowego w Krakowie

BR.04	SIGIS.III.DG.REX.POL.M&D.LIT.RV S.PRVS.MAS • / • bez daty, bez inicjałów I I	SAM.L.IV.NEG.NO.SVE⊗GOT.V AD.Q.HR.REX / •	Hutt-Cz 13664	R7
-------	---	--	------------------	----

DWUTALAR

D27.1	SIGIS.III.D.G.REX.POLO.M.D.LIT. RVSS. PRVS.MA •/•	SAM.LIV.NEC.NO.SVE⊗GOT.VAD. Q.HRI.REX •/•	NAN 10/53	R8
-------	--	--	--------------	----

Średnica 44mm, waga 58,06g, patrz też komentarz w katalogu aukcyjnym

Komentarz do roku 1629

Rok 1629 jest najciekawszym spośród wszystkich roczników talarów ZIIIWazy, jest tu najwięcej typów. Po przeanalizowaniu większej ilości talarów stwierdziłem, że trzeba podzielić typ 29.4 na dwa. Talary wg. starszych wersji od 29.4.01 do 29.4.14 i 29.4.19 zostają w typie 29.4 praktycznie bez zmiany numerów. Pozostałe zostały wydzielone do nowego typu 29.10 i mają nowe numery. Oba te typy umieściłem jednak obok siebie. Chciałbym w tym miejscu zwrócić uwagę jeszcze na jedną

odmianę. Jest to moneta nr 29.10.07, odmiana z grubą, w kształcie sinusoidy kryzą. Jest to zbyt mały szczegół, żeby wyróżnić go osobnym typem, ale są to ciekawe, rzucające się w oczy talary.

